

K y s t p i l e g r i m s l e 1 . 1 0 . -210. 159. 2 0 2 0

Men også i vårt eget hjerte
er der hav å seile
der er skoger å gjennomstreife
og ødemarker å gå seg vil i,
og der er veier
som fører til vertshus
eller gudshus.

Alfred Hauge

Innhold

Sammendrag	2
Innledning	3
Kystpilegrimsleia.....	3
Et tilbakeblikk.....	3
Mål.....	4
Avgrensinger	4
Valg av driftsmodell	4
Finansiering.....	5
Karmøy kommune	6
Øvrige kommuner/nøkkelsteder	7
Rogaland Fylkeskommune	7
Verdiskapning	7
Merking.....	8
Overnatting.....	8
Mat.....	9
Skole	9
Kirken.....	9
Videreføring og informasjonsspredning.....	9
Utfordringer	9
Avslutning.....	10
Vedlegg 1.....	11
Vedlegg 2.....	12

Sammendrag

Pilegrimsvandring praktiseres i alle de store verdensreligionene. Pilegrimsreisene har gjennom historien vært mange og hatt ulik karakter. I middelalderen vokste pilegrimsbevegelsen seg sterkere og sterkere. Noen vandret for å gjøre bot, noen for å be om hjelp, noen for å finne seg selv og Gud. På det meste deltok kanskje opp mot halvparten av Europas befolkning i ulike former for pilegrimsvandring. Etter reformasjonen i 1536 ble pilegrimsvandringene forbudt. Og siden har de ikke hatt noen renessanse. Ikke før nå – nesten 500 år senere.

Med Avaldsnes som Regionalt Pilegrimssenter (RPS) har vi mulighet til å imøtekomme denne voksende interessen samtidig som enda flere lokale og tilreisende får innblikk i Avaldsnes sin unike historie og kultur nærmest fra kristi fødsel til begynnelsen av middelalderen.

De fire øvrige godkjente nøkkelstedene i Rogaland er også sentrale i opplevelsene langs Kystpilegrimsleia.

Jeg vil benytte anledningen til å takke Rogaland Fylkeskommune og Karmøy kommune for tydelighet, framsynthet og raushet. Andre viktig aktører ved tilrettelegging av prosjektstillingen har vært Stavanger Bispedømme (SBD) og Karmøy kirkelige fellesråd. Både Rogaland fylke og Karmøy kommune har vært spydspisser i form av optimisme og framtidstenkning overfor andre regioner langs leden. Så langt har RPS på Avaldsnes vært det eneste senteret langs Kystpilegrimsleia med en person i 100 % prosjektstilling. Vi er glade for at Rogaland fylkeskommune fortsatt vil være en aktiv medspiller til fast drift av Kystpilegrimsleia gjennom vedtak av bidrag under visse forutsetninger.

Takk til alle politikere, ansatte i kommune, fylkeskommune, bispedømme, Opplysningsvesenets fond og Riksantikvar, ansatte i forprosjekt og prosjekt.

Pilegrimskoordinator Kystpilegrimsleia, Karmøy kommune, Wenche Lindtner, 6.3.2020

Forkortelser

Nasjonalt pilegrimssenter	NPS
Regionalt pilegrimssenter	RPS
Rogaland Fylkeskommune	RFS
Stavanger Bispedømme	SBD
Norwegian Centres of Expertise Tourism Fjord Norway	NCE

Innledning

Kristne pilegrimsvandringene startet allerede på 300-tallet. Selv om motivene for middelaldermenneskets pilegrimsvandring i dag er fremmede for de fleste, søker mange gjennom vandringen en mer kroppslig, sanselig og materiell spiritualitet enn hva det tradisjonelt har vært rom for i Nord-Europa. Andre søker pilegrimsvandringen som en mulighet for nærvær i eget liv. For andre igjen handler pilegrimsvandringen om tilhørighet til historie, kultur og natur, en mulighet til rekreasjon og fysisk aktivitet. Ulike motiver flettes inn i hverandre. Ofte er det ikke eksplisitt uttrykte motiver som legges til grunn for vandring, pilegrimsvandring er for mange en praksis som i seg selv er uttrykk for mening. Felles for pilegrimer er likevel å være på vandring i den samme historie, natur og kultur, felles å vandre mot samme mål.

Kystpilegrimsleia

Havet har vært viktig for menneskene langs kysten gjennom alle tider, båten uunnværlig. Sannsynligvis har både tidligere norske og utenlandske pilegrimer valfartet langs kysten til Nidaros. Det var raskere og mindre strabasiøst å ferdes med båt enn på land. I dag er Nidarosdomen lagt inn i et nettverk av pilegrimsmål. De moderne rutene har i dag kommet over fjellet og til fots. Kysten, havet og båten har manglet.

Kystpilegrimsleia har vært forsøkt gjenopprettet som pilegrimsled flere ganger.

Leia er i dag en av ni godkjente St. Olavsveier i Norge og i tillegg godkjent som Europeisk Kulturveg.

Prosjekt Kystpilegrimsleia fra Egersund til Nidaros har vært et samarbeid mellom bispedømmene og fylkeskommunene langs kysten, med delfinansiering fra Riksantikvaren. Utvikling av en drifts- og finansieringsmodell for permanent drift etter prosjektperiode har vært en forutsetning for godkjenningen.

Et tilbakeblikk

Forprosjekt Kystpilegrimsleia Rogaland – Nidaros startet opp i 2011. Her samarbeidet de daværende fem fylkeskommunene og de fire bispedømmene langs vestlandskysten. Målet var at erfaringer og ideer fra forprosjektet skulle videreføres til et hovedprosjekt som muliggjorde lansering av Kystpilegrimsleia i 2014.

Første del av hovedprosjektet startet i 2014. I 2016 ble det vedtatt å styrke prosjektet med ny prosjektledelse og NCE Tourism Fjord Norway (NCE) ble tildelt kontrakten. Oppgavene til NCE Tourism var å ferdigstille Kystpilegrimsleia. Sommeren 2018 ble Kystpilegrimsleia offisielt åpnet.

Totalt 25 nøkkelsteder ble skissert fra Egersund til Trondheim. Disse er sentrale i Kystpilegrimsleia og er plukket ut av fylkeskommunene med bakgrunn i forhistorie og kulturminner på stedet. Sentrale arbeidsoppgaver for nøkkelstedene ble vedtatt å være merking, skilting, lokale turer og aktiviteter, utredning av overnattingsmuligheter og lokal

mat, samarbeid med frivillige, lag og organisasjoner. Sentralt for nøkkelstedene er også salg av pilegrimspass og stempel.

Kystpilegrimsleia gikk i over i en ny fase fra mai 2019. Prosjektet skulle finne fram til og velge modell for finansiering, organisering og drift av Kystpilegrimsleia.

Ved hvert RPS skulle det ansattes en person som var ansvarlig for den daglige virksomheten.

Den første pilegrimskoordinatoren langs Kystpilegrimsleia ble ansatt 1.10.2019 i Karmøy kommune. Prosjektstillingen var et samarbeid mellom Karmøy Kommune, Rogaland Fylkeskommune, Karmøy kirkelige fellestråd, Stavanger Bispedømme (SBD) og Nasjonalt Pilegrimssenter (NPS).

Mål

Prosjektet har som mål å sette Rogaland på det nasjonale og internasjonale pilegrimskartet ved å få i gang langsiktig og målrettet arbeid med pilegrimsvandringer og pilegrimsseilaser, og ved å involvere aktører som gir god kraft til dette arbeidet. Dette er et prosjekt som har lokalbefolkningen, frivillige lag og organisasjoner, samt lokale næringsdrivende innen overnatting, mat, transport og attraksjoner som sine viktigste medspillere. Satsingen forventes å få både et historisk, kulturelt og åndelig faglig innhold, stimulere til økt fysisk aktivitet samt åpne nye muligheter for verdiskapning i et reiselivsmarked.

Prosjektperioden har som mål å gå over til fast drift fra 1.5.2020.

Avgrensinger

Prosjektperioden til pilegrimskoordinator er seks måneder.

Det geografiske området er avgrenset til RPS på Avaldsnes samt fire øvrige nøkkelsteder i Rogaland: Egersund, Hå gamle prestegård og Obrestad fyr, Stavanger med domkirken og Rennesøy med Utstein kloster og Utstein Pilegrimsgård.

Foruten RPS i Rogaland, skal det på sikt opprettes driftsmodeller ved RPS i Vestland, Møre og Romsdal og Trøndelag fylkeskommuner.

RPS-er er så langt stedfestet i Bergen og på Selje. 1.1.2020 ble det ansatt en person i 60 % på Selje.

Valg av driftsmodell

Det skal velges driftsmodell for RPS som beskriver oppdrag, oppgaver, ansvar og myndighet. I tillegg skal det avklares med NPS hvilke oppgaver som skal sentraliseres til dem og hvilke oppgaver som legges på RPS.

Utkast til samarbeidsavtale mellom RPS Avaldsnes og NPS er skissert i vedlegg 2.

Valg av driftsmodell for de øvrige åtte ledene i St. Olavsvegene har vært ulike.

Driftsmodell for RPS på Avaldsnes synes så langt mest naturlig å bli kommunal.

Pilegrimskoordinator har i prosjektperioden vært tilsatt ved Oppvekst og kulturetaten i Karmøy kommune, en løsning som foreslås videreført med tanke på nærhet til kultursjef og reiselivsrådgiver.

6 medlemmer av lokal styringsgruppe for RPS Avaldsnes har bekreftet deltakelse: Frivillig, prost i Karmøy prosti, reiselivsrådgiver Karmøy kommune, pilegrimskontakt fra SBD, ansatt prosjektleder for kulturisme og arrangement ved Museum Stavanger, og pilegrimskoordinator i Karmøy.

Naturlige saker til behandling i lokal styringsgruppe vil være:

- Virksomhetsplan
- Videreutvikling av RPS på Avaldsnes
- Utvikling av innhold i lokale pilegrimsaktiviteter
- Mottak av pilegrimer
- Bedriftsnettverk for lokale næringsdrivende langs leden
- Vedlikehold av leden
- Markedsføring
- Økonomi

Naturlige kontaktnett (tilfeldig rekkefølge):

- Kommuner med nøkkelsteder i Rogaland
- Kommuner der leden går gjennom i Rogaland
- SBD
- Turistforeningen
- Frivillige organisasjoner og lag
- Ulike reiselivsaktører
- Destinasjonsselskap
- Friluftsrådet Vest
- Menigheter og kirkelige fellelråd
- Næringsliv langs leden
- Historielag
- Ulike kirkesamfunn
- Grunneiere
- Private sponsorer

Finansiering

RFK bevilget allerede i budsjett for 2019 kr. 200.000 til start av forprosjekt med å etablere Regionalt Kystpilegrimssenter på Avaldsnes. Karmøy kommune bevilget tilsvarende beløp for samme periode.

På siste fylkestingsmøte i Rogaland i 2019 ble det vedtatt å sette av kr. 400.000 i økonomiplanen for 2020-2023 til drift av regionalt senter på Avaldsnes. Forutsetningen er statlig og kommunal medfinansiering.

Kommunene med tilhørende nøkkelsteder, og eventuelt andre deltakerkommuner, vil bli utfordret til å gå sammen om en fordelingsnøkkel på tilsammen kr. 400.000.

NPS har i sin langtidsplan lagt opp til at Kystpilegrimsleia finansieres tilsvarende de øvrige sju ledene i Norge, med regionale sentre og en deling av kostnadene på stat med 60 % og fylke/kommune med 40 %. NPS har dermed fremmet søknad til revidert statsbudsjett på 4,8 millioner til hver av ledene. For Kystpilegrimsleia blir beløpet delt på fire regionale sentre, med 1,2 millioner til hver.

Rogalandsbenken på Stortinget har mottatt anmodning om behandling av NPS sin Langtidsplan, inkludert finansiering av de ulike ledene.

NPS utsteder tildelingsbrev der det er statlig finansiering fra NPS til de eksisterende RPS. De har i tillegg dialogmøter med hvert RPS, som følger opp dette gjennom budsjett-/regnskapsåret.

RPS Avaldsnes planlegges realisert ut i fra følgende fordelingsnøkkel på årlige tilskudd:

NPS via revidert statsbudsjett	kr. 1 200 000
RFK	kr. 400 000
Karmøy kommune	kr. 125 000
Stavanger kommune	kr. 200 000
Egersund kommune	kr. 40 000
Hå kommune	kr. 35 000

Det er samtidig naturlig å jobbe mot bidragsyttere av engangssummer til blant annet utgifter ved skilting og vedlikehold av merking.

Aktuelle mottakere for søknad om årlig støtte vil være Riksantikvar, Bispedømmeråd, Kirkeråd, Opplysningsvesenets Fond, Sparebank Stiftelse, Gjensidige Stiftelse, lokale sparebanker, kirkelig fellesråd.

En naturlig del av finansieringsarbeidet vil også være å gi innspill til budsjettprosesser i fylke og kommune vedrørende RPS og nøkkelsteder.

Karmøy kommune

Karmøy kommune har fra begynnelsen av 1980 årene arbeidet med utvikling av reiselivsnæringen. Den første reiselivsplanen for kommunen ble utarbeidet i samarbeid mellom næringssjef og reiselivsansvarlig i 1987. I denne planen ble det vedtatt at satsningsområdene fremover skulle være Skudeneshavn og Avaldsnes/Visnesområdet. Kystkulturprosjektet medførte at Karmøy kommune valgte å satse på reiselivsnæring og opprettet reiselivsrådgiverstilling.

I Reiselivsplan vedtatt av Karmøy kommunestyre i 2016, kan vi blant annet lese:

Kommunen må vise et godt vertskap ved ivaretagelse av det fysiske utemiljøet. Dette er fellesgoder, men også spesielt med tanke på førsteinntrykket en danner seg på et nytt sted. Det må være enkelt å finne frem (skilting/infrastruktur)... Det forutsettes at driftsavdelingen tar ansvar for denne infrastrukturen.

Politisk, nasjonalt så vel som internasjonalt, er det bred enighet om at kulturarven er viktig for verdiskapingen i samfunnet. Karmøy har et kulturbasert reiseliv.

Manglende tilbud til lokale og tilreisende barnefamilier har vært uttrykt i ulike evalueringer. Aktivitetsheftet *Viking for en dag* på Avaldsnes er et av flere tilbud som sammenfaller godt med aktiviteter det er ønskelig å presentere besøkende familiepilegrimer.

Tett samarbeid mellom reiselivsrådgiver i Karmøy kommune og pilegrimskordinator vil føre til sterkere bærekraft for reisenæringen.

Øvrige kommuner/nøkkelersteder

Foruten regionalt pilegrimssenter på Avaldsnes er det utpekt fire nøkkelersteder i Rogaland. Egersund med Egersund kirke, Hå kommune med Hå gamle prestegard og Obrestad fyr, Stavanger med domkirken og Rennesøy med Utstein kloster og Utstein Pilegrimsgard. I midten av februar besøkte pilegrimskoordinator samt kontaktpersoner fra NPS, RFK og SBD nøkkelerstedene i Rogaland. Finansieringsnøkkeler ble et naturlig tema på disse møtene. Kommunale kontaktpersoner, frivillige og ansatte ved nøkkelerstedene deltok på møtene. Øvrige kommuner som ikke er nøkkelersteder, men likevel er en del av Kystpilegrimsleia, blir også kontakttet for å avklare interessen for bidrag i form av tilskudd eller praktiske ressurser. Sola kommune har foreløpig sagt seg villig til bidrag i form av merking innad i kommunen. Stavanger kommune markerer 1150-års jubileum for slaget ved Hafrsfjord i 2022. Øvrige kommuner i Rogaland er invitert til deltakelse av jubileet. Kystpilegrimsleia blir av noen beskrevet som en reise fra Viking til pilegrim. Leia fra Stavanger til Trondheim ble brukt av pilegrimer i mellomalderen. Det er ikke unaturlig å anta at etablering av Kystpilegrimsleia og markering av rikssamlingen i Hafrsfjord vil kunne gi gode samarbeidspunkter.

Rogaland Fylkeskommune

Fylkeskommunene har og har hatt en sentral rolle i pilegrimsarbeidet gjennom blant annet kulturminne- og friluftsforsvalterarbeid. RFK vil også framover kunne bidra til god kontakt opp mot andre aktører innenfor de ulike utviklingsområdene. Andre pilegrimsleder har sett gode resultater av et trepart-samarbeid mellom kommune, fylkeskommune og RPS. Hver høst samles fylkeskommuner som er berørt av pilegrimssatsingen til møte med NPS og RPS. Tett samarbeid med fylkeskommunene har vist seg å gi gode synergier for framtidig pilegrimsarbeid.

Se ellers avsnitt om finansiering.

Verdiskapning

Begrepet verdiskapning retter seg mot både økonomisk og ikke økonomisk karakter. Ikke økonomisk verdiskapning kan beskrives som tradisjoner, historisk verdi, identitetsskaping, pedagogisk verdi, kunnskapsverdi og opplevelsesverdi. Verdier under ikke økonomisk forståelse kan på sikt skape økonomiske verdier. Stedene langs Kystpilegrimsleia kan følgelig virke som positiv lokaliseringfaktor for nye etableringer innen overnatting, reiseliv, dagaktiviteter, kortreist mat for å nevne noen få muligheter.

I 2013 bestilte Karmøy kommune en rapport fra Kolofon som het: *Utredning omkring og organisering av det historiske Avaldsnesområdet*. Visjonen til Avaldsnes blir i denne rapporten sitert som blant annet: *Avaldsnes skal være et kulturelt kraftsenter*.

Avaldsnes peker på et ønske om å være bevisst på merkevarebygging der satsing på kultur er i sentrum. Ved plassering av RPS på Avaldsnes har aktørene vist at pilegrimsarbeidet er en viktig målgruppe.

I følge analyse som ble gjennomført av Telemarksforskning i 2019 viser denne en nedgang i vekst av arbeidsplasser i reiselivssektoren siden 2013. (Saksframlegg Karmøy kommunestyre 10.2.2020 sak 6/20). Satsing på pilegrimsarbeid på Avaldsnes vil føre til styrking av

merkevarebyggingen og utvikle nye arbeidsplasser innenfor den kulturelle reiselivsnæringen.

Kontakt med Nordvegen Historiesenter og Opplev Avaldsnes er opprettet. Markering av prøvedrift av RPS på Avaldsnes ble naturlig gjennomført på Nordvegen Historiesenter. Vi har også hatt møter rundt planlegging av informasjonstavler. Firma er for tiden i ferd med å utarbeide tilbud.

Opplev Avaldsnes er positive til mottak av pilegrimer i turistsesongen. De ønsker å tilby stempel og pilegrimspass til besøkende.

Kirkevergen ved Karmøy kirkelige fellesråd er positiv til lån av tidligere stabbur på parkeringsplassen ved Olavskirken på Avaldsnes. Pilegrimene vil oppleve det som positivt hvis de kan ha et eget sted hvor de blir tatt i mot, får nødvendig informasjon i tillegg til pass og stempel. I forbindelse med anløp av 99 cruiseskip til Haugesund vil turistene bli tatt godt i mot på flere områder: Nordvegen Historiesenter, Olavskirken og RPS ved stabburet.

På sikt er det et stort ønske om at prestegårdslåven like ved Olavskirken og Historiesenteret skal kunne tas i bruk til blant annet RPS. Karmøy kommunestyre vedtok kjøp av låven fra Opplysningsvesenets fond i 2018. I tillegg arbeides det med heving av et godt bevart skipsforlis ved Gloppeneseet. Det er et stort ønske om at skipet også stilles ut i prestegårdslåven. Tilsammen vil Avaldsnes da kunne tilby nyrenovert Olavskirke fra rundt 1250, restaurerte kongshallruiner fra samme tidsepoke, Nordvegen Historiesenter med fortellinger om Avaldsnes som Norges eldste kongesete, historisk aktivitetspark for barn og unge, Bukkøy med friluftsopplevelser og historie samt driftsbygning med blant annet godt bevart skipsvrak og flott mottak av pilegrimer. Karmøy har mange kvaliteter og særegenheter. Med reiselivsfyrtårn som Avaldsnes, ligger et stort potensial av internasjonal interesse som kan benyttes enda bedre ved å videreutvikle aktivitetene.

Merking

God merking og tilrettelegging med informasjonstavler, skal være med og bidra til den gode pilegrimsopplevelsen, og til større lokal og regional bruk, til fordel for folkehelse og kulturformidling. Merking av leden, kulturminnene og overnattingstilbudene, vil bli satt i system ved hjelp av samarbeid med kommunene og frivillige aktører, lag og foreninger.

Det er viktig å utvikle pilegrimsaktiviteten nedenfra. For i det hele tatt å stimulere til pilegrimsvandring er det aller viktigste godt merkede leder og overnattingsmuligheter.

Overnatting

Et bredt utvalg av tilbydere er allerede registrert på nettstedet til pilegrimsleden.no.

Spesielt pilegrimer som går langt ønsker enkel og rimelig overnatting. Ulike alternativ har vært undersøkt for å imøtekomme den etterspørselen. Magasingården i Visnes blir brukt til leirskole i skolemånedene. Det kan se ut til at tilbudet kan være aktuelt for månedene der skolene ikke gjennomfører skolebesøk. Pilegrimene kan i Visnes benytte seg av bad, felles kjøkken og oppholdsrom.

Karmøy har godt utvalg i ulike typer overnattingssteder. Det er viktig at Kystpilegrimsleia knytter seg opp mot aktører som allerede finnes, et eksempel kan være Kystled. Kystled satser primært på å legge til rette for ikke motorisert ferdsel. Fokus er kystkultur, natur og friluftsliv. Kystled kan på Karmøy tilby overnatting i gapahuk på Lindøy ved Røyksund. Kleivå gardscamping på Bokn, Haugaland Gard i Vikedal og Skrabbavikja opplevelsessenter

i Hervik kan være tilbydere som også har enkel overnatting og mat med aktiviteter som kan være interessante for lokale pilegrimer.

Mat

Flere steder langs kysten av Rogaland er det muligheter for å tilby kortreist mat. Smaken av Vikingland har gjort et tiltak for å fremme lokale matprodusenter. På Haugalandet kan REKO-ringen tilby utsalg på parkeringsplassen ved Amanda storsenter. Muligheten for å tenke videre samarbeid med et lite utsalg på Avaldsnes er ikke fremmed.

Skole

Det er ønskelig å innlede samarbeid med skolene i Rogaland i form av pilegrimsvandringer. Samarbeidet er tenkt å bestå av forarbeid på skolen og pilegrimsvandring med båtskyss på aktuelle deler av strekningene.

Via pilegrimsarbeid har Den kulturelle skolesekken mulighet til å gi barn og unge utfoldelse med egne kulturelle aktiviteter. Elever mellom 6 til 19 år er innlemmet i ordningen. Satsinger fra andre leder som *Med føttene styrker vi røttene* og *Stein i skoen – ild i hjertet* gir gode impulser til videre lokale planer

Kirke

Pilegrimskonfirmant er et av tilbudene det kan være aktuelt å samarbeide med kirken om. Ungdommene vil da få et undervisningstilbud der største delen av samlingen er ute i friluft. Besøk til lokale kirker under vandring, båttur, sykkeltur vil være naturlig innhold.

Videreføring og informasjonsspredning

Ved å fokusere på både kulturminner og kulturmiljø samt overnattingssteder, transport og aktivitet vil en kunne øke næringsutviklingen som er knyttet til pilegrimsaktiviteten i Rogaland. Det er et sentralt mål at Kystpilegrimsleia skal inngå i reiselivssatsingen. Det er viktig å øke den lokale bevisstheten og engasjementet rundt Kystpilegrimsleia.

NPS har et brukervennlig og godt informativt nettsted, pilegrimsleden.no. Nettstedet ble fornyet 20.1.2020. Her kan man finne generell informasjon og informasjon om hver led.

Pilegrimer har i tillegg til informasjon på nett, også behov for papirbasert materiell.

Pilegrimene har ikke alltid nettilgang når de er på reise. Guidebøker og kart er fremdeles flittig benyttet underveis. Nøkkelstedene i Rogaland har vært klar med samarbeid om brosjyrer, men avventer foreløpig til profilmanual fra NPS er ferdig.

Ansattressurs i 20 % som pilegrimskontakt fra SBD er i slutfasen med guidebok om Kystpilegrimsleia.

Utfordringer

Prosjektperioden 1.10.19 til 1.5.20 har en kort tidsramme. Mandatet til pilegrimskoordinator kan oppsummeres med finansiering og fast drift av Kystpilegrimsleia i Rogaland. Når hoved leveransene er vedtatt vil framtidig drift være avhengig av nasjonal bevilgning i tillegg til

tilskudd fra fylke og kommuner. Prosjektet kan måtte avsluttes uten at det er gitt vedtak om fast drift av Kystpilegrimsleia fordi revidert statsbudsjett behandles etter at prosjektperioden avsluttes 1.5. Møte med RFK for å avklare mulighet for forskuttering er underplanlegging.

Avslutning

Pilegrimsarbeidet omfatter mange virksomhetsområder. Pilegrimsturer er blitt et stadig mer populært fenomen. Kjernen er likevel den samme som tidligere: En søken, tett på natur, kultur og religion. Forventet verdiskapning for en videre satsing har både sosiale, kulturelle, miljømessige, folkehelsemessige og økonomiske sider ved seg.

Kystpilegrimsleia ønsker å gjøre pilegrimsleden tilgjengelig for så mange som mulig. Prosjektet viser tydelig at vi har et stort potensiale i Kystpilegrimsleia, i Rogaland og langs hele Vestlandet.

Men også i vårt eget hjerte
er der hav å seile
der er skoger å gjennomstreife
og ødemarker å gå seg vil i,
og der er veier
som fører til vertshus
eller gudshus.

Alfred Hauge

Vedlegg 1

Gjennomførte og planlagte aktiviteter i prosjektperioden

- 24. oktober 2019:
Informasjon om Kystpilegrimsleia til ansatte i Den norske kirke i Karmøy
- 14. november 2019:
Markering av prøvedrift av Regionalt pilegrimssenter på Avaldsnes.
- 16.-17. november 2019:
Info-stand under «Jul i Visnes»
- 25. november 2019:
Første arbeidsmøte med nøkkelstedene i Rogaland
- 4.-5. desember 2019
**Forum for pilegrimsarbeid ved Nasjonalt Pilegrimssenter.
Innlegg med informasjon om Kystpilegrimsleia.**
- 11. januar 2020
Informasjon om Kystpilegrimsleia ved utvidet styremøte på Utstein Pilegrimsgård
- 17. januar 2020
Stormøte ved Historiesenteret på Avaldsnes. Innlegg om Kystpilegrimsleia
- 25. januar 2020
Pilegrimsforum på Utstein pilegrimsgård.
- 28. januar 2020
Informasjon om Kystpilegrimsleia på eldretreff på Ferkingstad
- 11.-13. februar 2020:
Besøk til nøkkelstedene i Rogaland. Fokus på merking, oppdatering av kartspor, samarbeid med lokale aktører, samarbeid med kommunene, finansieringssamarbeid mellom kommunene.
- 25.-27. februar 2020
Tema- og forummøte Nasjonalt Pilegrimssenter
- 17. mars 2020
Presentasjon hos formannskapet i Hå
- 18. mars 2020
Presentasjon hos formannskapet i Eigersund
- 30. mars 2020
Presentasjon hos formannskapet i Karmøy
- 1. april 2020:
**Medarbeiderdag Karmøy kirkelige fellesråd. Tema: Det hellige rommet – og vandringen dit.
Innlegg om Kystpilegrimsleia, gjennomføring av kort pilegrimstur.**
- 28.-29. april 2020
Forummøte Nasjonalt Pilegrimssenter
- 26.-27. mai 2020:
Pilegrimstur over Karmøy i samarbeid med frivillige og prostidiakon.
- 13.-18. juli 2020:
Pilegrimsferd med Hardangerjakten Caroline af Sandnes.
- 5. september 2020
Seminar: Reiser og pilegrimsmål i middelalderen

Under arbeid: Informasjonstavle på Avaldsnes.

SAMARBEIDSAVTALE

mellom
Nasjonalt pilegrimssenter, org. nr. 938966397 –
heretter benevnt «NPS»
og
Regionalt pilegrimssenter, sted, [org. nummer] –
heretter benevnt «RPS».

Nasjonalt pilegrimssenter og Regionalt pilegrimssenter er sammen benevnt «partene».

1. Innledning

Et Regionalt pilegrimssenter, som har samarbeidsavtale med NPS, inngår i nettverket av den statlig finansierte og koordinerte pilegrimssatsingen. Samarbeidsavtalen regulerer partenes ansvar, myndighet, rettigheter og forpliktelser i tilknytning til pilegrimssatsingen, og definerer et geografisk ansvarsområde for det respektive RPS.

Tildelingsbrev og samarbeidsavtaler mellom NPS og RPS skal gi trygghet om gjensidig forpliktelse for helhetlig drift av pilegrimsleden, herunder ressurser til finansiering, drift og utvikling. Et RPS kan være et av flere samarbeidende senter langs en godkjent pilegrimsled, som i dialog med NPS får oppdrag og økonomisk tildeling definert i et årlig tildelingsbrev.

RPS skal koordinere satsingen i sitt geografisk definerte ansvarsområde. De primære oppgavene ved et RPS er spesifisert i eget notat, og følger som vedlegg til avtalen. Ut over de primære oppgavene kan hvert enkelt RPS legge til andre oppgaver innenfor satsingens hovedretning, og gjennom dette tilpasse arbeidet til lokale og regionale forhold, behov og muligheter.

2. NPS' og RPS' hovedoppgaver

NPS har det overordnede ansvaret for at samarbeidsavtalen oppfylles, og har ansvar for at samarbeidsavtalen innrettes slik at den bygger opp under felles mål for pilegrimssatsingen nasjonalt. RPS skal bidra til gjennomføring av pilegrimssatsingen regionalt i henhold til de oppgaver og forpliktelser som fremgår av denne samarbeidsavtalen. Jf vedlegg til denne avtalen: RPS hovedoppgaver

3. RPS sitt geografiske ansvarsområde

Et RPS skal være avgrenset til et geografiske ansvarsområde, samtidig som det forplikter seg til å samarbeide og koordinere sitt arbeid for pilegrimssatsingen, slik at de tilfredsstillere alle gitte krav og forventninger til å motta statlig støtte i et nasjonalt nettverk. Følgende avgrensning gjelder for RPS i denne avtalen:

4. Finansiering

NPS tildeling til RPS skal skje på bakgrunn av innsendte virksomhetsplaner og oppdrag/oppgavebeskrivelser for RPS, jf. pkt. 2 over, og på grunnlag av fremlagte budsjetter for RPS drift og utvikling. NPS gjør oppmerksom på at det ikke kan etableres en driftssituasjon som forutsetter en økning i statstilskuddet, da bevilgningen er gjenstand for vurderinger hvert år i sammenheng med statsbudsjettet.

5. Rapportering

NPS bestemmer i tildelingsbrevet hvilke rapporteringsrutiner og -krav som skal gjelde for RPS. Generelt stilles det krav til dokumentasjon av aktiviteter, tiltak, resultater og effekt, samt krav til regnskap med revisorattestasjon m.v., jf. i denne sammenheng de retningslinjer for tilskuddsforvaltningen som har fulgt som årvisse vedlegg til NPS tildelingsbrev. RPS skal kvartalsvis og årlig rapportere til NPS om status og fremdrift for egen virksomhet. NPS vil videre rapportere status innpasset i NDRs årsrapport på egnet måte.

RPS plikter på forespørsel fra NPS å sende fremdrifts-, økonomi-, statistikk- og annen rapportering, samt gi informasjon som NPS trenger for å lede og ivareta sine statlige forpliktelser for den nasjonale pilegrimssatsingen.

6. Digital kommunikasjon og markedsføring

RPS og NPS skal samarbeide om strategi for digital kommunikasjon og markedsføring av pilegrimsarbeidet nasjonalt, regionalt og lokalt. Primært skal digital kommunikasjon og markedsføring foregå på www.pilegrimsleden.no og www.stolavways.com

NPS skal utarbeide en overordnet strategi for all pilegrimssatsing nasjonalt og samarbeid med andre land. NPS skal ha et overordnet ansvar for felles satsing på digital plattform, og RPS skal bidra med innspill og oppdatering felles hjemmeside og eventuelle egne sider på sosiale medier.

7. Led koordinatør

Det skal opprettes en led koordinatør for hver godkjente led, eksempelvis for Gudbrandsdalsleden og Kystpilegrimsleia. Hver led/lei skal ha sine egne koordinatør for digital kommunikasjon, og dette kan bestå av en til flere personer tilknyttet leden.

Led koordinatør skal ha et informasjons- og veiledningsansvar ovenfor primærbrukeren: pilegrimen. Led koordinatør skal være synlig på ledens internettside med bilde, navn og kontaktinformasjon, slik at brukeren kan ta direkte kontakt for ytterligere informasjon eller råd.

8. Varighet

Avtalen gjelder for fire år fra den dato den er undertegnet av begge parter. Avtalepartene skal møtes en gang hvert år for å drøfte samarbeidet og forpliktelser med tanke på resultater og videre utvikling av pilegrimssatsingen. Avtalen kan termineres av begge parter, dersom det oppstår vesentlige endringer i premissene for drift av et RPS, herunder finansiering, endring av oppgaver, oppdrag og organisering av pilegrimssatsingen nasjonalt eller regionalt. Det tas forbehold om statlig finansiering på det årlige statsbudsjettet, og at samarbeidsavtalen forutsetter tildeling fra departementet.

9. Tvist

Tvist søkes løst gjennom forhandlinger eller frivillig mekling. Lykkes ikke dette, kan eventuelle tvister forelegges Kulturdepartementet, som tar stilling til hvordan tvisten skal avgjøres.

Sted, dato:

Regionalt pilegrimssenter

Nasjonalt pilegrimssenter